

20. 5. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jsou ustanovení akcionářských dohod (SHA) díravá jak cedník? Aneb když se akcionáři nemohou platně zavázat zajistit, aby se jimi nominovaní členové představenstva řídili v rámci obchodního vedení pokyny akcionářů...

Vrchní soud v Praze v nedávném rozsudku sp. zn. 14 Cmo 23/2018, ze dne 23. 1. 2019 judikoval, že: „Formulace akcionářské smlouvy a smlouvy o výkonu hlasovacích práv, na základě které se akcionáři zavazují zajistit, aby se jimi nominovaní členové představenstva řídili v rámci obchodního vedení jejich pokyny, za jejíž porušení požaduje žalobkyně smluvní pokutu, je ujednáním neplatným pro jeho rozpor se zákonem, konkrétně s § 194 odst. 4 ObchZ, který zakazuje dávat představenstvu pokyny týkající se obchodního vedení, včetně nakládání s finančními prostředky, včetně úvěrování.“

Komentované rozhodnutí může mít závažný dopad na akviziční praxi. Akcionářské dohody (SHA) totiž běžně obsahují klauzule utvrzené smluvní pokutou znějící tak, že akcionáři vyvinou maximální úsilí, aby členové představenstva něco splnili, tj. ujednání o plnění třetí osoby v intencích § 1769 o. z. s tím, že doktrína se kloní k závěru, že nelze dohodnout více než slib přímluvy podle § 1769 věty první o. z. (v podrobnostech srov. kupř. Csach, K., Havel, B. a kol. Akcionářské dohody. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 52 a 59).

To mj. znamená, že není přípustné ve smyslu § 1769 věty druhé o. z. platně ujednat odpovědnost akcionáře za výsledek, který se nedostavil, tj. kupř. za to, že člen představenstva nehlasoval v otázkách obchodního vedení dle pokynu dotčeného akcionáře, a tedy ani činit akcionáře odpovědným za škodu tím způsobenou věřiteli (tj. ostatním akcionářům). Z povahy věci nelze takový (neplatný) závazek ani utvrdit smluvní pokutou.

ARROWS
advisory group

Akcionář se totiž nemůže platně zavázat k plnění právně nedovolenému (§ 435 odst. 3 z. o. k.), srov. také Hulmák, M. § 1769, in Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 245:

„Komentované ustanovení (pozn. aut.: myšleno § 1769) upravuje, jakým způsobem vykládat smlouvy k tíži třetího. Jde o případy, kdy se jedna ze stran zavazuje, že bude plnit třetí osoba (smlouva o plnění třetí osoby). Právní důvod plnění třetí osoby je v tomto případě nerozhodný. Může jít již o existující dluh, např. zaplacení dlužného výživného, může se jednat i o dluh neexistující, např. v budoucnu uzavřené smlouvy o převodu nemovitosti. Vždy musí jít o plnění možné a dovolené (§ 588).“

Soudím tedy, že ujednání v akcionářské smlouvě odporující § 435 odst. 3 z. o. k. je absolutně neplatné pro zjevný rozpor s veřejným pořádkem (§ 588 o. z.), neboť v předmětném ustanovení je zakotveno pravidlo statusové povahy vymezující vnitřní korporální vztah mezi statutárním a nejvyšším orgánem akciové společnosti.

Na výše uvedených závěrech by neměla nic změnit ani připravovaná novela zákona o obchodních korporacích, která počítá s možností udělovat pokyny statutárnímu orgánu kapitálových společností toliko v oblasti strategické a koncepční, kdy pokyny týkající se obchodního vedení budou až na výjimky uvedené v § 51 odst. 2 a § 81 odst. 1 z. o. k. (které platí již dnes) i nadále nepřípustné.

Stejně jako žalovaní mám pak za to, že uvedená formulace „... zajistit, aby se jimi nominovaní členové... dohodli...“ by nemohla obstát ani z hlediska určitosti.

V podrobnostech odkazuji na Právní rozhledy č. 8, roč. 2019, str. 300, kde je zmíněn (kromě mého výše uvedeného komentáře) i text předmětného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze.

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ – Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)

- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)